

151

אגרות

סימן קת

אבן העזר

משה

קפה

מי שלאחר נישואיו נודע שהוא שטוף במשכב זכר אם הוא מקיט

ח סימן תשל"ח

מע"כ ידידי הר"ג מהר"ר שמואל טובי שטערן.

הנה ראיתי את כל קונטרסו במה שרוצה כתר"ה לחלק בין הורות אלו להורות הקדמונים ממה שרואין שהנשים בדורות אלו מקפידין עוד יותר במומין והאיש ממה שמקפידין האנשים במומי הנשים, הנה אף ששייך לומר סברא כזו קשה לעשות מעשה כי הרי גם בזמן הגמ' מצינו דהנשים לא היו מתרצות אלא למי שהחשיבוהו להגון להן כדאשכחן בכמה מקומות, כהא דבכתובות דף ע"ב ע"א שהיתה נאמנת האשה שאמרה לאיזה בני אדם שקפצו עליה לקרשה ואמרה א"א אני ואח"כ עמדה וקידשה את עצמה שהאמינו לה באמתלא שלאילו שאמרה בתחלה א"א אני היה זה סקר משום שלא רצתה להנשא להן שהיו אינם מהוגנים ולאיש זה שנתקדשה הוא הגון, ואם חזקה הוא שאשה בכל דהו ניהא לה לא היו מאמינים לה, וזה לא משמע שאנשים שלא רצתה בהם היו גרועין כאלו שאף סתם אשה לא היתה רוצה ולאנשים כאלו לא היתה צריכה לסקר ולומר שהיא א"א אלא לא היתה ברעה לומר להם שאינה רוצית בהן אלא ודאי שהיו אנשים חשובין בעצם והיתה חוששת שאינשי מכיריה וקרוביה ישתדלו לפייסה שתנשא לאחר מהן או הם עצמם יפצרו בה עד שתתרצה, ומ"מ היתה נאמנת שהוא וק מחמת שלא לכל אדם אשה רוצה להתקדש אף שלמי רצת אינשי היו הוגנים לה, וגם משמע שעבר הרבה זמן עד שנתקדשה למי שהיתה סבורה שהוא הגון לה וחפצה והיה לה לחוש שיעבור זמן יותר גדול ומ"מ לא רצתה לינשא לאלו שרצו בה, אך אפשר לדחות דאשה זו שהיתה גדולה בנוי שאני שלכן האמינו לה שלא רצתה בהן משום שהיה ברור לה שיוזמן מי שירצה בה א"ש כזה שגם היא תרצה בו ביותר ותאמר שזה הגון לה, ומה שליכא חלוק לכל הדינים שהוא מטעם דר"ל רטב למיתב טן דו הוא משום לא פלוג ולא ניתן הדבר לשיעורין ורק לענין אמתלא זו שייך לחלק משום רכל אמתלא אינה שזה לכל הנשים ובהכרח מיפלגו כל אחת באמתלא השייך לה.

אבל הא א"ר יהודה אמר רב ואמרי לה ר"א אסור לאדם שיקדש את בתו כשהיא קטנה עד שתגדל ותאמר בפלוני אני רוצה כדאיתא בקידושין דף מ"א ע"א, והרי האב ברובא דרובא פעמים מקדש את בתו לראוי והגון לה ומ"מ אסרו מטעם דשמא אם היתה גדולה לא היתה מתרצית, ואם הנשים היו בזמן ההוא מתרצות בבעל

כ"ד לא היה שייך לאסור להאב לקדש את בתו בשביל איזה חשש רחוק, אלא ודאי גם בזמנם רוב הנשים לא היו מתקדשות אלא למי שחושבות שהוא יותר טוב להן אך מ"מ היו נמצאות איזה גשי שהיו מתרצות אף לבעל כ"ד, שלכן כשעשתה שליח לקדש אף כשלא ראתהו לא חיישינן שמא תחזור בה וליכא איסורא מחשש שמא יתגבה עליה כדכתבו שם התוס' דהרי חזינן שהיא מן המישים שלא קפדי כל כך, וכן הוא בקידושין דף ז ע"א דאשה ניהא לה להתקדש בקנין כל דהוא דלכן לא היינו יודעין מדמקדשת בתו מנה לפלוני ואקדש אני לך ובתן מנה לפלוני ואקדש אני לו ובהלך מנה ואקדש אני לך גם בקנין כסף רדזה שג"כ הוא מ"כום דאמרה בעצמה זה, אבל באמת תמות שם מה שמביא הגמ' הא דר"ל דברור לנו ארובה שרובא דרובא גשי לא איכפת להו במה שמקדשין אותה, ומפורש ברמ"א אה"ע סימן ל"א סעי' ב' גם נוהגין לכסות פני הכלות הצנועות ואינן מקפידות במה מקדש אותן שא"כ אין זה מהא דר"ל רטב למיתב טן דו שכתורות וצנועות שאין מקפידות במה מקדשין אותן מקפידות שלא לינשא אלא להגון להן, ובלא זה הא אף מדינא דגמרא חייב אדם ליתן נדוניא לבתו כדי שיקפצו עליה ואף עני המשיא את בתו תגן בכתובות דף ס"ז ע"א דלא יפחות לה מחמשים וזו ואף מכיס טל צדקה אין פוחתין מחמשים וזו וכשיש להאב הוא עישור נכסים וגם מצדקה מוסיפין כשיש בכיס שא"כ ודאי אם לא היה דין התורה שצריך כסף לקנין קידושין לא היתה אף אשה אחת שתרצה שיתנו לה כסף שאף דינר אינו כלום נגד הנדוניא והוצאות התנונה ורק מגזו"כ הוא נותן לה כסף והיא מקבלת הכסף, ורק מאחר שחייבה התורה שיתן לה כסף יש שמקפידות מצד כבוד בעלמא שיתן לה דבר השוה הרבה וע"ז כתב הרמ"א שכתורות וצנועות לא יקפידו על זה, וא"כ אף בלא דר"ל ידוע שכל עשיית הקידושין בכסף הוא רק משום שצריך קנין ולא מפני שהאשה אינה רוצה להתקדש ולכן ברור שאם רוצה להתקדש במה שיתן לפלוני ובהנאה רקבלת אדם חשוב מקודשת אבל במכירת שדה טכל הענין הוא בשביל קבלת כסף לא היינו יודעין ובהכרח צריך לומר דליתר פשיטותא הביא הגמ' מהא דר"ל ועדין צע"ק בזה.

אך מצינו שלהתגרש לא ניהא לנשי כל כך בהא דמוכה גט במקום קטנה ביבמות דף קי"ח ע"ב, וכן לשעמא דרבא בכתובות דף ע"ה ע"א איכא חלוק דהאיש מקפיד שלא יאסר בקרובות דאשה חטובה והאשה לא איכפת לה אם תאסר בקרובים דאדם החשוב משום דקפידא וו להניח בעל זה בשביל קפידא על בעל זה שלא נוהר בנדריים אף שהתירם מהמת שתאסר לשנים ושלשה אינשי שלא ידוע לה שהם ירצו בה, והאיש שג"כ אין טעם שיניח אשה חטובה זו בשביל ספק שתיים ושלש גשי דיאסר בהן דאפשר שהן לא יתמצו להנשא